

در سعادت‌نده یکی پوسته‌خانه قارشوسنده
دائرة مخصوصه در
حل اواره :

مستطابق

انظار :

مسلكنزه موافق آثار جديده مع المنونيه قبول اولنوره
درج ايديلمين آثار اعاده اولنور

دين، فلسفه، ادبيات، حقوق و علوم دن باحث هفته‌لق رساله در

مؤسسلى : ابوالعلا زين العابدين - ح. اشرف اديب

در سعادت‌نده نسخه سى ۵۰ باره در

تاريخ تأسيسى :
۱۱ تموز ۳۲۴

قيريله دن مقوا بورو ايله كوندريليرسه سنوى
۲۰ غروش فضله آلنير.

سنه لى القايلى	در سعادت‌نده
۳۵ ۶۵	ولايات‌نده
۵۰ ۹۰	ممالك اجنبيه‌ده
۵۵ غروشدر.	

در سعادت‌نده پوسته ايله كوندريليرسه ولايات بدلى اخذ اولنوره.

سلامه فارسی

ششمی فصل

قادیان اعمال خارجیّه در کجای مشارکت ایده بیلیری ؟

قادیانلرک افراد امم اراننده کی اسارتک الکچیرکین شکلی بیچاره لرک زمام ارادتلری بویونلرینه دولایه رق او نازنین وجودلریله ، او رقیق او مرحمتله لبریز ، شفقتله مشبوع قلبلریله ، روحلریله بو جدلکاه معیشتله صالیویرمک ، بر لقمه اکمک بوله رق آچلقدن اولمه مک ایچون زوالیلری ارککارله اوموز اولچمکده مضطر براقق ، اوزون کونلری حق کیچهلرینه بر قسمتی فابریقه لرک آلورلی ، دومانلری ایچنده کچیرمیه یاخود سوقق اورته سننده قالمیه ، برچوق سفالتزدکان بشری وارلقدن نومید ایدن هیجای مهیب مدنیت اراننده سورونیه سوق ایتمکدر .

اگر کونک برنده کیدرده آوروپاده کی آمریقاد کی فابریقه لرک الکبیوکلری کزه جک اولورسه کز اومبانی مهابت فرمانک و خارق العاده عظمتیه ، نظری همانده احاطه دن عاجز براقه جق درجه ده کی وسعتیه برابر ایچریسننه کیرنجه کوره جککز حال بردن بره سزی مهوت ایده جکدر . اوت اوراده قادینه ، بو جنس رقیقه منسوب بر چوق غلبه لکلر کوره جکسکزه اک مشقتلی ، قوای عضلیه کی کزیده یوران شداند اعمال ایچنده اوغراشوب طور یورلر : قیزغین او جاقلرک باشنه دیکلمشدر ، متاعب حیاتی ، تلخی معیشتی اقیام ایتمیه چالیشیورلر . ایشته او زمان بیچاره لرک او جهنمی آتسک قارشوسنده طوره طوره قاورولمش اولان چهره لرنده شو عباره بی اوقویه جقسکزه ابدیا مخیه کزدن سیلنمیه جکدر : « بو حال ارکک طرفندن قادینه تحمیل اولنان اسارتک الکصوک درجه سیدر . » هله زوالیلرک بر آزیانلرینه کیدرده او جحیم ملتهدنه قدر یومیه آلقده اولدقلری صورارسه کز ایچلرندن یوزلرجه ، بلکه بیکلرجه قادین رفع صوت ایدرک او قسر طاقتفرسای بدنسوز کد و مشقته قارشی هر برینک آلدیغی اجرتک کونده یکر می ساتیمی یعنی بر مصر غروشنی کچمدیکی جوانی ویرلر . بو ایسه بر پاره درکه یاشامق همانده قابل دکلددر . صکره نظریکزی برده طیبیه لره ، مهندسله طوغری توجیه ایده جک اولورسه کز بونلری علم و مدنیته اک ایلری کیتمش اولان مملکتلرده بیله انجق یوزده بش نسبتنده بوله بیله جکسکز .

بزده قادینله حریت مطلقه ویرمک استهین ذوات ایسه بو حاله عصر حاضر علماسنک باقدینی نظرله یعنی بر مرض اجتماعی نظرله باهرق اولانجه همتلری ، - آوروپا و آمریکا حکماسنک یابدینی کی - مملکتیزی بوندن صیانت چهته صرف ایده جکلری یرده بز آوروپا مدنیته آدیم آدیم تعقیب ایدیورمشر ظننده بولنیورلرده اوزریمزه بو قورقونج قیوی آچیه اوغراشیورلر . لکن بوذوات بزم حیات اجتماعی اسلامیه منک محافظی اولان قوتلری آراجق دوشوش او لسه یدیلر

بدنلری ، ماللری صرف و اخلاقی شیلرک سر و حکمتی ده تقدیردن طاجزم .. یالکز سنک شو کلام حقنی تکرار ایدرم : (فانم الاتعمی الابصار و لکن تعمی القلوب التي فی الصدور) [۱]

شو مقدمه دن صوکره صده کلام : اوزرنده یاشادینمز ارض بویوک بردارنه ، برکره درکه مساحه سی ۵۱۰ میلیون کیلو مترو تربیعنه مساویدر . بونک ایکی ذیلو حرکتی واردر : بری کنندی محوری اوزرنده اولوب بو حرکتی ایله بوتون اطرافنی ، اجزاسنی متمادیا کونشه معروض قیلار ، و بوندن کوندوز و کیچه حاصل اولور . بو دورینی ثابته اوج میل سرعتله حرکت ایدرک ۲۴ ساعته اجرا ایدر . ایکنجیسی : شمک اطرافنده اولان حرکتی درکه بوندن ده سنه نک مختلف موسملری حصوله کلیر . بوفصللرک ، موسملرک حکمتی ده میدانده دز : اگر بو موسملر حصوله کلمسه انسانلرک ، حیوانلرک مدار حیاتی اولان اکثر نباتات نشوونما بولماز ، ارض خراب اولوردی . کره ارض بو دوری تقریباً ۳۶۵ کونده اتمام ایدر . بو دورینی اتمام ایچون ثابته ۲۹ میل سرعتله حرکت ایدر . ارضک بودورنده میلیونلرجه سنه لرکچدیکی حالده نه نظام و ترتیبی بوزولمش ، نه ده بر حکمی ، حادثه سی فنا بولمشدر . ارضک قسم کلیسی ، چوغنی طوپراق دکلددر . درته اوجی آچی ، طوزلی صودر . بونک آچی طوزلی صو اولسنده بویوک بر حکمت واردر : اگر بویله طوزلی آچی بر صو اولمیه ایدی ، قوقار ، تعفن ایدر و انسانلری ، حیوانلری ، نباتاتی زهرلین ، اولدیرن میقروبلرله دنیا طولاردی .. بیلورزکه : صو حرارتک هر درجه سنده بخاره انقلاب ایله اوچار . دکزلرده بو قاعده جاریدر : دکزک بخاری آز ، چوق بر ارتفاع ایله هوایه صعود ایدر ، صوکره تکاثف ایدرک کوک یوزنده کوردیکمز بولوتلر حاصل اولور . قیش کلنجه بولوتلر تحلل ایدر ، یاغور یاغار . بو یاغیش اولیه اولدینی کی دهشتلی کتلرل صورتیه اینمز . اگر بویله اینه ایدی . بویله یاغمش اولدینی یاغدینی برلری هدم و هلاک ایدردی . فقط بویله اولیور : روزکارارنلری آله بور ، اوفالتیورده بر یوزینه اولیه یاغور .. ایشته بوصولر حیاتی ایچون اک مهم حواچدن ، نوازدن اولان اوطاتلی نهرلری ، اوبراق ایرماقلری وجوده کتیریور . بوراده بر شی خاطره کلیر : مادام که یاغموزک منشای دکزدر ، دکز صوی بو قدر آچی اولدینی حالده ناصل اولیورده یاغور صوی طاتلی اولیور ؟ .. بونک سبی : صوبخاره انقلاب ایتدیکی وقت کندنده اریبه جک ، محو اوله جق نه قدر ماده لر وارسه هپسنی ترک ایدرده اولیه تخر ایدر . بونی اکلامق قولایدر : مثلاً بش غرام قدر طوزی براز ماء مقطر ایله اریتملی ، بریره بر اتملی . بر قاق کون صوکره باقک : صویک تخر ایدوب اوچدیغنی ویرنده بیاض بر راسبک ، تورینک قالدیغنی کورورسکز . حتی طارنسه کز اولجه قویدیفکز مقدارک اکسلمدیکی ده میدانه چیقار .

مابعدی وار
میل نعمه الله

[۱] کوزلر کور اولماز ، بینه کورور .. فقط اصل قلب کوزلری ، بصر بصیرت کور اولورده بر شی کورمز .

صورت جدیده تدقیق ایتدیجه ، امتحانه چکمدیجه اونلرک مدنیتلرندن هیچ بر شی قبول ایتک طوغری اولدینی کبی کندیمزده او مدنیتک نظر فریب اولان ظواهرینه تمایل حس ایتدیگمز کبی هیچ اولمازسه ایی فنادن تمیزه مقتدر اوله بیله من ایچون کوزلریمزی دستمال حکمتله سیله رک نظریمزی برقات دهاجلادار ایتمه من لازمدر . یوق ، اگر کندیمزده بوقدر برماتت بوله مازسه ق هیچ اولمازسه بوبابده اونلرک علماسنک رأیلرینی صورملی یز .

اشته شوساعتده کندی کتبخانه مده او طور ییورم ؛ اوکده بوموضوع ایله مناسبی حائز برچوق کتابلر طور ییور بناء علیه بونلردن مسئله نسایه عاندیتی اولان برینی انتخاب ایدلم ؛ تاکه علل قومیه منی کندی المزله تداوی ایتدیگمز صورتده ملل سائرته نک ایله ازاله منی پک بیوده یره تنی ایتش اوله جغیمزی مسلمانلر یقیناً اکلاسونلر .

علم انسان علماسندن استاد (کیوم فرر) دییورکه : « ایچنده یاشامقده اولدیغمز مدنیتک شکل حاضرندن طولایی یقینده بر بالای مبرمک سرزده ظهور اوله جغنی لسان تهیدد ایله ناطق علامات جدآ پک چوقدر (شایان تأملدر) زیرا کون کچمیورکه نظر تمحری ایچون یکیدن رونمای دهشت اولان براماره مشؤمیه تصادف ایتماک قابل اولسون . اوله ایسه بزده کندیمزی طیب وظیفه سیله مکلف طوتالمده زمانزده کی مرض اجتماعی بی تشخیصه چاشتمده اولان اطبایه ظهیر اوله بیلک ایچون شونو ظهور راهبکک طرز جدیدینی تدقیق ایدلم . چونکه بو راهبکک ، برینه استنادی اولدینی حالده ، بزنی رهبانیت دینه نک قرون وسطاده واصل اولدینی درجه نهاییه وارمقله تهیدد ایتکده در .

بوکون ازدواجه حائل اولان موانع کوندن کونه آرتقمده اولدینی ، هله ازدواجک اک زیاده یولنی کسمکده اولان اقتصادی ، نامعدود بر چوق اسبابک موجودیتی ارکک قادین هرکس بالتجربه آکلامشدر . حتی ناسک بر چوغنی بومانه لری تذلیل واقفام امکانی استحصالدن نومید اولدقلرندن بکارغه صبر ایتک ایچون اولانجه وسملرینی صرف ایدیورلر . اوله یسه شمزی بزقولا یجه دیسه بیلیزکه بلا ازدواج یعنی صنعی وغیر طبعی اولان شرائط حیاتیه داخلنده یاشاملرندن طولایی هر ایکی جنسه منسوب برچوق اشخاصک بتون هیئت اجتماعیه بی تهیدد ایده جک آثار هالله حدوثنه سبب اولملری ضروریندر . کدکک بکار یاشایان قادینلرک ایراث ایده جکلری ضرر تجرد طلمنده کی ارککلر یوزندن حصوله کله جک محاذیره نسبتاً دها بیوکدر . زیرا ارککلک بکارلانی نفس الامرده اوکا بر طاقم صفات خصوصیه ویرسه ده شخصیتی تمامیه دکیشدیرمن . چونکه بو شخصیت ارککلک صورت مطلقده عقنی استلزام ایتدکن بشقه اونی بنات ذوق وطرب ایچنده یشامیه ؛ یاخود زبایه ده اجبار ایده بیلیر . اشته بوندن طولایی بکارلق ارککلرده بووظیفه فیسولوزیه بی کلیاً ابطال ایتمز . قادینده ایسه بونک عکسنه در . زیرا حال حاضرده کی شرائط اجتماعیه قادینک بکارلقده عقیف اولستی اقتضا ایدر ، عفت ایسه والدهک وظیفه سنک معطلیتی مستلزم اولور ؛ بو ایسه اوله بووظیفه در که قادین جسماً وروحاً محضاً بونک ایچون

روح اسلامک وجود قومیتزه ویرمش اولدینی حیات سرمدی سایه سنده بزیم ، عالم مدینی قورقوتان بوکی امراض اجتماعیه نک تماچندن آسوده بر موقعه بوندیغیمزی بیلیردی .

(المرأة الجدیده) مؤلفی دییورکه : « ایشته اسباب مسروده دن طولایی بزده ده صنایع ایله اشتغال ایدن قادینلرک عددی سنه دن سنه یه آرتق لازم کله جکنی تکرار ایده بیلیز زیرا بز آوروپانک بزدن اول کچمش اولدینی طریق تعقیب ایتکده یز . »

بزایسه جناب مؤلفه بونقطه ده کلیاً مخالفز . چونکه بز آوروپالیرک وقتیه کچکلری یوله بولندیغمز کبی بزده قطعاً بویه برحاکک وجودینی ایما ایدر برشی کورولمه مشدر . ذاتاً بزیم هیئت اجتماعیه منزه ، برده اونلر ککنه طوغری توجیه ایدیلن اک اوافق برنظر وهله اولاده کوسترمکده در که بزیم اصول حیاتیه من ، وسائط مدنیه واجتماعیه منله آوروپالیرنک کی آراسنده نایت بیوک بفرق واردر . بزروابط اجتماعیه بی اصول دینیه ایله تأید ایتش اوله برامترکه - متمسکلرینی سعادت حیاتیه ایصال ایدن - او اصولی ترک ایتش اولمقدن بشقه هیچ برسبیله عرش عظمت واقبلمزدن هبوط ایتدیگمز اذهانزده کولکشمشدر ؛ اونلر ایسه افرادی آراسنده کی ارتباط ، روابط جنسیه یاخود وطنیه تأثیریه حصوله کلمش برطاقم امتلردر که تعالیم دینی بی بر طرفه آتدقجه بوکونکی ترقیه واصل اوله مدقلری قفالرینه یرلشمشدر .

شمزی هر ایکی طرفک اصول اجتماعیه سنه طوغری عطف ایدیلن شوبسیط نظر بزنی اقتساعه کافیدرکه بز آرتق ارامزده کی رابطه دینییه قالدهرق اونک مقامنه رابطه وطنیه یاخود جنسیه قائم اولدقجه ، کدکک دینک بادی اجلال اولدینی اذهانزده سیلنهرک یرینه دیانت اسلامییه بی ترک ایتدیگمز صورتده اوج سعاده ارتقا ایدمه منز واهمه سی یرلشمکجه شئون حیاتیه ده آوروپالیرلی تقلید ایتیه ، اونلرله برسویه ده بولونمایه قدرتیاب اوله مایز . یا بوانقلاب سریمک حدوثنه نصل امکان تصور اولنه بیلیرکه دینزک دردیغه درمان عاجل اولدینی نجارب علیه هرکون بزه کوسترمکده در . حتی بزمله برابر غرب مشاهیر علماسندن برچوغنی ده بو حقیقتی ادراک ایتملردر . خلاصه بزیم اکباشلی رابطه من ، مدار موجودیتز ام سائرته عالمک روابطی جنسندن اولیوب طورورکن آرتق نظر منزه معزز اولان مدنیتمزک تعلیماته موافق کلیمه جک ، وجود قومیتزک طبیعتی صارصه جق اولان شؤنک هیچ برنده ملل سائرده من هیچ برینی تقلید ایتک بزیم ایچون قطعاً طوغری دکلدر . بونلرک هپسندن بشقه غربک قادینلری حقیقده تعقیب ایتکده اولدینی طریقک مهلاک محظاطره لر ، قورقونج کردابلرله طولی اولدینی ینه اونلرک اک بیوک اجتماعیونک شهادتیه ثابتدر .

پک اعلا اونلر قادینک ارکک ایشیله اشتغالی دفع وتلافیسی الزم اولان برمرض اجتماعی طرزنده تلقی ایدوب طورورکن بزنیچون او خسته لانی زورله کندیمزه کچیره لمده صکره اوجاع وآلامنه تحمله مجبور اولالم ؟ اگر بهمه حال برشیده اونلره امثال ایتمه من لازم ایسه نه ایچون بوامثالی ، بوقلیدی صاعلام اولدقلری برایشه حصر ایتیمه ؟ بزیم ایچون

یارادیش-در. او حالده هیچ شبهه یوقدرکه بوحالت قادینک شخصیتی فساد سریع ایله افساد ایدر. كذلك هیچ شبهه یوقدرکه بویولده کی قادینلردن بر قسم کبری هیئت اجتماعیه قورقونج بر طاقم رخنه لر آچارلر.»

شهرتی آفاقگیراولان بر اجتماعینک شوسوزلریله دست احتجاجزده کی بیکلرجه امثالی بزه صورت واضحده کوسترمکه درکه: مدنیت غربیه نك شکل حاضرند اومدینک عناصر مرکبه سنه، باخصوص قادینلر طرفندن یقینده بر بالای مبرمک صوت ایده جگنی لسان انداز ایله ناطق برچوق امارلر موجوددر. بناء علیه شتون حیایه نك برنده غربی تقلید اتمه من قطعی اللزوم ایسه باری اوتقلید ایده جگمز شیء - سوکنده بر کرداب عمیقہ دوشه رک بی - وندامتار اظهارینه محکوم اولمادن - باصره عقل و حکمت ایله تمیزه، انتقاده چالیشلم. یوق، اگر امتلرک مستقبلیه ارتباط متینی بولنان مسائل کبری اجتماعیه تمیزه مقتدر دکل ایسه ک هیچ اولمازسه بوبابده کی طریق سدادی اومدینک علماسندن تحقیق ایتک، اولرک تجارب یومیه لرندن مستفید اولمق بزم ایچون پک قولایدر.

اگر قارئین کرام غرب علماسنک بو خصوصده کی مطالعاتی اوکرنمک آرزو ایدیورلرسه بوکون فلسفه حسیده استاد طانیلان علم اجتماع واضی فیلسوف اوکوست قونک نظام سیاسیسندن ترجمه ایتدیگمز شو سوزلره عطف نظر بیورسونلر. استاد قادینلرک ارکک ایشلریله اشتغالی مسئله سنی، بویوزدن هیئت اجتماعیه طاری اولان قاریشقلنی درمیان ایتدکدن صکره دیورکه: «لکن مبنای مدینتی بیقان، اورتهانی فساد ورن بوکی اوهامه مقابل حیات نسوانی تمامیه ضامن اولمق اوزره برقاعده طبیعیه وضع ایتک ممکندر بوده ارککلر حقنده قادینلره قارشى برطاقم وظائف ماده تعیین وتحدید ایتکه اولور. اشته بوقاعده طبیعیه هر زمان اجرای سیادت ایده بیله جک، هر زمان موقع حرمتی محافظه ایلیه جک بر طرزده وضعه مقتدر اوله بیله جک برواضع واریسه اوده روح حقیقی احراز ایله ممتاز اولان فلسفه حسیده در. مع مافیله بومیل عمومی بی هرکسدن اول اویندیران فلسفه جدیده (فلسفه حسیه) دکلدر. بونک یابدینی شیء عالم انسانیتده کی حرکاتک مجموعنی مدققانه تأملندن صکره اومیل عمومی بی لایقینه تقدیر ایتش اولمایدرد.

ارککلک قادینی بسله می لازمدر. اشته بودستور بشر ایچون طبیعی برقانوندر. هله قادینلر ایچون اصل اولان حیات بتیهه موافق برقانون واریسه اوده بودر. كذلك بوقانوندرکه الک فنا بر شکل اجتماعینک کوزلشهرک انسانیتک ترقیاتی نبتنده کسب کال ایده جگنی کوسترر. زیرا حال حاضرک قادینلر حقنده طلب اتمکده اولدینی ترقیات ماده دن هیچ بری ایچون بوقانون اساسی به کال دقتله تطبیق اولمق لزومندن قور تولوش یوقدر. بوندن ده هیئت اجتماعیه نك علاقه دار اولدینی ایشلرک کافه سنه، خصوصیه عمله اجرته قارشى برعکس العمل حادث اولمق ضروریدر. كذلك میل فطری به موافق اولان بوقانون حرکت تولید ایدیچی برآت اولان ارکک اوزرنده سوعلی بر عامل،

بر مؤثر اولمی اعتباریله قادینک وظیفه مقدسه سیله ده ارتباطده در بو اجبارده (ارککلک قادینی بسله مهیه اجبار ایدلمی) عینیه طبقه مفکره نك یعنی خواصک کندیلرندن بکلدنیلن وظیفه اصلیه بی کال حضور و فراغ ایله ادا ایده بیلر ایچون طبقه عاملیه یعنی عوامه اولکیلرینی بسله مک ایچون اولنان اجباره بکزر. شو قودرکه ارککلرک قادینلره قارشى اولان وظائف ماده لری ده مقدسدر. زیرا قادینلرک وظیفه سی حیاتلرینک بتی اولمی اقتضا ایدر. برده بواجبار طبقه مفکره به نسبته انجق تضامنی و عارضی اوله بیلر. حالوکه نسوانه نسبته بویله دکلدر چونکه اوزمان اصلی وذاتیدر.»

بوسوزلری علم اجتماع اساتذهنک رئیسی، فلسفه حسیه نك مؤسسی سویور. فلسفه حسیه ایسه بشرک حس و مشاهده طریقیه حقائق اشیا به حکم ایده بیلک ایچون ظفریاب اوله بیلدیکی وسائطک غایه سیدر. باقیگمز قادین ایچون اعمال خارجیه ده ارککله مشارکته جواز اولمدیغه فطرت، طبیعت، اقتصاد نامنه نصل حکم ایدیور. ای دین فطری اصحابی هیچ بزم ایچون بوندن صوکره احکام فطرتیه عصیان ایتک یاقیشیری؟ شمعی بر معترض چیقوب دییه بیلرکه: ای اما یا بلاعالمه برچوق قادین بولمی مقتضای حال اولدینی زمان نه یاپلم؟ نك ارککلرله اعمال خارجیه ده مزاجه ایتسونلرده وارسونلر آچلقدن کبرسونلری دییه لم؟ بز دیرزکه بر کره قادینلرک اولری خارجنده چالیشملری هیئت اجتماعیه ایچون مهم برخلل، برفساد اولدینی قبول ایدلکدن صکره آرتق جمعیت، جمعیه قارشى اولان محبت بزى بونسادک انشارینی، توسعنی تسهیل چالیشمامه به سوق ایدر. ده طوغریسی حسب الانسانیه بورخنه بی سد اتمه به، اولانجه وسعمرله، استطاعتله بومرضک اوکنی آلمیه چالیشهرق آوروپاده، آمریقاده حکومتله قادینلرک راحتنی کافل اوله جق قوانین وضعی تکلیف کی خیر خواهلقلرله، خیرکار- لقلرله آتی انسانیتی اعمار چالیشان رجال حتی تقلید اتمه من ایجاب ایدر. هله طورک برکرده مدینت اسلامیه به باقلم که پنجه آهنین فقر و سفالته قارشى بوجنس رقیقک حیاتی مدافعه ایده جک برقانون وضع ایتش میدر؟ اوت «برقادینک قوجه سی اولسه ده بتون اقرباسی ایچنده معیشتنی کافل اوله بیله جک کیسه بولمسه او زمان اونک انفاقی اداى حوائجی بیت الماله عاقد وواجبدر» حکمیه بوجهتی ده تحت ضمانه آلمشدر. اشته بو حکم مدینت اسلامیه نك ویردیکی بر حکمدرکه فلسفه عملیه وحسیه اصحابی - عالم بشریتده کی حرکاتک مجموعنی نظر امعانه آلدقن، منسوب اولدقلری ملترده انقلابات زماندن بیکلرجه دور کچیردکن صکره - نهایت ینه اوکار رجوع ایدیورلر. اشته او فلسفه نك شیخی ومؤسسی اولان اوکوست قونت نظام سیاسیسنده دیورکه: «قوجه سی واقرباسی بولنمیان قادینلرک هم قورتورلملری قابل اولمیان عدم استقلالرینه، همده خصوصیه وظیفه معنویه لرینه مقابل معیشتلرینی تکفل ایتک هیئت اجتماعیه اوزرینه واجبدر. ترقی انسانیتک معنای حقیقیسی اشته شو سوزدن عبارتدر: قادینک حیاتی امکان مساعد اولدینی قدر بتی اولمی، هر بر عمل خارجیدن تخلیص ایدلمیدر، تا که وظیفه

ایتمیور؟ آزا حق شفقتدن نصیبی اولان هانکی انسان قبول ایدرکه بیچاره قادین جسماً و روحاً هپ اونک ایچون یارادلمش اولدینی وظیفه طبعیه سندن چیقارلسون ده بو هیجان خونین معیشتک آلورلی ایچنه براغلیویورسون؟ انسانک مادیاتی حدودنده طور میهرق معنویاتی ده پاعمال ایدن بو مزاجات شدیدده ایچنده زواللی قادین نه یاپار، نره یه کیدر؟ باقی کز فیلسوف (پرودون) نه دیور:

«انسانیت هیچ بر فکر اخلاقیدن، سیاسیدن، فلسفیدن طولانی قادیلره بورجلی دکدر. زیرا بشر طریقی علمده قادینک یاردیمی اولمق سزین پول آلهرق برچوق محیرالعقول کشفیاته موفق اولمشدر، انسانیت برکونه اختراع صنایعیدن، یا خود هیچ اولمازسه اهیتمسز بر آنتک ایچادندن طولانی ده قادیلره بورجلی دکدر. چونکه اختراع ایدن، اکیال ایدن چالیشان، سعینی ثمره دار ایلین، قادینی بسلین یا لکنز ارککدر. قادیلرک علم و ادب سباقکاهنده کوستردکلی حرکات ایسه اولنلرک فابریقه لرده کورمکده اولدق لری ایشک عینیدر. چونکه بونلر فکر و قریحده نیک اعمالنه لزوم اولمیان ایشلرده بریارارلق کوستره بیلیرلر. بناء علیه بوکبی یرلرده ماقاره و چیقریق مشابه سنده درلر.»

باق شو زواللی قادینه! ارکک اونی نصل مزاجاتی آلتنده ازیور، نصل حیاندن، اسباب معیشتدن محروم براقیه چالیشیورده صکره نصل برطاقم آلات خسیسه یه بکزه دیور!

بن مسلمان قادینی بو حاله کلکدن تحذیر ایدرم. براقک اونی اوئنده خام اولهرق او طورسون، مواهب فطریه سنک تربیه سنه اهتمام اولنسون که - یوقاریده کی فصلم زده سویلدیکمز وجهله - بو مواهب تربیه ایدلیدیکی صورتده قادین ایچون جنسنه خاص اولان کاله وصول چاره سی استحصاله اولمش اولور. ارکک ده آرتق بو خصوصده اونکلده سابقه یه معارضه یه قدرتیاب اولماز. لوازم طبیعی معیشتی هانکی صورتله اولورسنه اولسون تدارک ایدوب کتیرمکده طوعاً و کرهاً قوجه سنک عهد سنه تحمیل اولنسون. دائماً نزدیک زده کی موقعی بدنه نسبتله بتون اعضای سائرهی کندیسنه خادم ایدن قلب کبی اولسون. اوده بو مقام رفیعک شرفی تقدیر ایتسون. جهلندن طولانی تمسیر اولسون زیرا او بر هر ضدرکه اوافق بر جهد ایله زائل اولور. حالبوکه برکره بو نظامی بوزارده کندیسنی حیات خارجیه رزمکاهنه آتارسه آرتق صکره دن نه قدر عرض اشتیاق ایدرسه ایتسون عائله سی میانده کی مرکز مقدسنی استردادده موفق اولماز.

شمدی بن مسلمان قادیلرینک حالی تهذیب ایتک عز منده بولنسان ارباب همتک شو حکمت بالغه یی کمال امان ایله دیکله ملرینی رجا ایلرم که بونی مدنیت مادیه نیک اعظم رجالندن مؤسس لرندن اولوب فضیلتی عموم عنندنه مسلم اولار (ژول سیمون) سویله مشدر. بو ذات لوغو. فیه نیک تألیف ایتمش اولدینی بر کتابی حقنده بر مطالعه یوروده رتد دیور که: «قادین، قادین اولهرق قالمیدر (بوسوز لوغو فیه نیک سوزیدر) اوت قادینک قادین اولهرق قالمی لازمدر. زیرا بو صفتله هم کندی سعادتنی تأمین ایدیه بیلیر، همده اوسعادتنی باشقلرینه ویره بیلیر. اوله ایسه

اصلیه سنی استیلان صورتده ادا ایدیه بیلسون.»

اشته بوقرار یکر منجی عصر اصحاب فلسفه سنک ویردیکی برقراردرکه صول مدنیت اسلامییه تمامیه مطابقتی میدانده ایکن آرتق بوندن صکره هانکی حجت استناداً طوته لمده خلقه مدنیت مادیه اصحابنک امراضی تقلیدی توصیه ایدلم. زیرا اولنلرک بوکبی خسته لقرینی آلمیه اوزه نیرده اشتداد مرضه پک مساعده اولان بو حال ضعف مزله کندیغزی خسته ایدرسک صکره اولنری، قادیلری مشاق عملیه دن، اشتغالات خارجیه اسارتدن قورتاران یکی بر قانون وضع ایتمش، کوردیکمز زمان یکیدن خلقه دونه رک بوسفرده اولجه تلقین ایتمش اولدیغمز وصایای ابطالهی قالمیشه جغز؟

مدنیت اسلامییه که بشرک کوندن کونه یا قلا شقمده بولندیغی غایه کالدر بونی عیاناً کوردکدن صکره بو قدر غریب تکلف لری بیلم نه دن اختیار ایتلی در؟ عجباً قادیلرک اعمال و اشتغالات خارجیه ده ارککلره اوغراشمنه سنی مدنیتک بر شکل جلی عد ایدن، بونک ترقی بشرک اک بیوک بر خطوه سی بولندیغنه قائل اولان بعض شرقلیره رغماً نسوانک خارجه چالیشملرینی کره کورمه یه آوروپا علماسی اجبار ایدن سائق نه در؟ اوت اولنری بو استکراهه اجبار ایدن سبب قادیلرک دوشدک لری کورمش اولدق لری سوء نتیجه دن بشقه بر شی دکدر. بیچاره قادینی کوریورلرکه اسیر، مسکین، ارککک یانی باشنده طورمش اونکله اوموز اوموزه پنجه پنجه اوغراشیور. فقط نه قدر چالیشه یسه خصمتک بکتیه رک باشنی چویردیکی فضالتدن بشقه بر شی بوله میور. نه قدر سعی و عمل ساحه سی وارسه هپسنده هم کندیسی هم ده النده کی ماملکی رقیبنک هدف تغلی اولور.

حریت نسوان طرفدارانک اک شدتلیسی بولنان فیلسوف فوریه دیور که: نه در قادینک بو کونکی حالی؟ ارککک ترزیلک، زینته متعلق ایشلرکی اینجه ایشلره وارنجیه قدر هر شعبه سنه طالمش اولدینی عالم صناعتده بیله حرمان ایچنده یا شایورلر. زوالیلر برکوشه یه چکیلشملر اک آغیر ایشلره اوغراشیورلر. پک اعلامال دن محروم اولان قادیلر ایچون منابع معیشت نه اوله بیلیر؟ ایکنده یی بوقسه - کوزلسلر - جالاریعی؟ اوت زوالیلرک چاره یکانه لری سرآ یا خود علناً سفاددن بشقه بر شی دکدر. بو ایسه اوله بر چاره درکه مراجعت اولمنسنه فلسفه رضا کو- سترمز. اشته سوکنده زواللی قادیلرک نصیبی شو منحوس حالته منجر اولور که بوده ایکی سبیدن ایلری کلپور: بری مدنیت حاضره، دیکری ده شمدی به قدر محو و ازاله سی حتمنده اعمال فکر ایدلمین اسارت زوجیه در. پک اعلا یا قادیلرک شو حال حزیننده عدالتدن بر اثر اولسون کوره بیلیمک بزم ایچون قالمیدر؟

زواللی قادین بو مزاجات شدیدده ایچنده نه یاپار، نره یه کیدر؟ دیورلر که عصر لر تجدد ایتدکجه انسان سعادت مادیه جهتندن ارتقا ایلدیکی کبی احتیاسات روحیه، مرحمت قلبیه طرفندن دخی ترقی ایدر، یا اوله ایسه نصل اولیورده بو جنس رقیقک شو یکر منجی عصرده کی حال سفالتی یورکلری پارچه لامیور؛ سینلری آتش حزن ایله داغدار

قادینلرک حافی اصلاح ایده‌لم . لکن اونلری دکیشدیرمکدن ، ارککه قلب ایتمکدن حذر ایده‌لم . زیرا قادینلر ارککشیرسه برچوق منفعت غائب ایدرلر . بزایسه هرشی غائب ایتمش اولورز . چونکه طبیعت بتون مصنوعاتی کمال اتقان ایله ابداع ایله مشدر . او ایله ایسه بزده طبیعت لایقیده تبع ایده‌لم ، برقات ده تهذیبنه چالیشلم ، قوانین طبیعتدن اوزاق اولان شیلردن صاقینه‌لم فلاسفه‌دن بمضیلری حیات مکاره ایله محاطدر دیورلر لکن بونلر مادام العمر ذوق محبتی طامدقلری ایچون بوسوزلری سویلورلر بن ایسه دیرم که حیات کوزلدر ، مبارکدر ، انجق ازککه قادینلر هر بری جناب حق کندیلرینه تخصیص ایتمش اولدینی موقی بيلمک شرطیه .

عجا جمعیت انسانیه بیوک بیوک اثرلر براقش اولان بو استاد اقتصادی بوکی نصایحی نه ایچون ایراد ایدیور ؟ شوک ایچون که قادینک بو واسندن چیقارق فطرة کندی وظیفه‌سی اولمیان ایشلرله اوغراشمی کندیسنی عاقله‌سندن نزع ایتمکه ، اونیک تمنی بیتمقده اولدینی کوزیله کورویور ، نته‌کیم یوقاریکی فصلزده بوندن بحث ایتمش ایدک . ذاتاً بوذات ایله هم فکر اولان ، رأینی تصویب ایدن ده برچوق علما بولدینی ایلریده مطالعه‌لری سرد ایدلدیکی صروده کوریله جکدر . نسوانک اعمالده ارککلرله مشارکت ایتلرندن تولد ایدن اقتصادی ، عاقلی برچوق احوال سیئده‌دن فضله اوله‌رق بونک اونلرک اوزرنده وحدت داننده عجیب اولان دیگر برتأثیری ده یوز کوستر مکده در .

انسانیتک احوال وادواری حقنه‌ده غایت مهم مباحث سردیله مشهور اولان (کیوم فر) دیورکه : « آوروپاده ارکک ایشلریله اشتغال ایدن برچوق قادینلر بولونیور . بونلر بوسبیدن ازدواجه قطعاً یاناشمیورلر . اشته بوکی قادینلر جنس ثالث دیمک پک طوغری پک موافقدر . یعنی بونلر ارکک ده دکلدر قادین ده دکلدر . چونکه طبیعت وترکیب بدن اعتباریله اولکیلرینه ، وظائف و اعمال جهتیله ایکنجیلرینه مخالفدرلر . » استاد بوزمرده بولنان قادینلرک احوالی مدقفانه تبع ایدرک شو حقیقته ، شوتیجه‌یه ظفریاب اولمشدرکه قادینلرک کندیلری ایچون طبیعی اولمیان بوسناعی حیات صنایعه تعیش ایدرک وظائف طبیعی‌لرندن ، جسماً وروحاً منحصراً اونک ایچون یارادلش اولدقلری وظائف طبیعی‌لرندن انزاع ایتلرله آرتق احتیاسلری ده بنات جنسلرینک ، احتیاساتندن آیرلش ، کندیلری دائمی بریاس ایچنده ، آلام ایچنده بولونیورلر . گویا که فطرت بشریه بو بیچاره‌لری حقوقلرندن غافل براقدینی کندیلرینه فعلاً کوستریور . « ده‌صکره دیورکه : « آرتق علمای اجتماعون احکام طبیعییه ، قوانین فطرتیه مغایر اولان بوحالک عاقبتنده کی وخامتی ادراکه باشلادیلر . زیرا ارککلرله مزاجه‌لرندن طولایی بویولده کی قادینلرک بر قسمی جمعیتک باشنه بار اولیورلر . ایشلیه‌جک ایش بوله‌میورلر . اگر حال بومنوال اوزره دوام ایدرسه بوندن عظیم التأثیر برفساد اجتماعی نشأت ایتک طبیعیدر . » یاوقدر سوزدن صکره‌ده قادینلر حیات خارجی رزمکانه آتیلملری ایچون نصیحت ویرمکه دوام ایده‌جکی یز ؛ بوحالک ایتلرک بلنی بوککه

اولان بمررض اجتماعی اولدینی ثابت اولدقدن صکره آرتق تأییدینه ، دأثره‌سنک توسیعه‌نه چالیشمق بزه لایقمیدر ؟ غربیلر ملیونلرجه فابریقه‌لری ، دستکاهلری ، الحاصل ایش ، قازانچ محالری وارکن بوحالی اساسندن قالدیرمه‌یه اوغراشوب طوردقلری حالده بز وسائل عملیه‌مک قلیله برابر نصل ادامه‌سنه ، تعمینه چالشیرز ؟

آرتق هربری بر درس عبرت اولان بو قدر حقائقدن صکره بزم ایچون ال اله ، باش باشه ویره‌رک (ان شاءالله کتاب مدنیتزده حسنی و عملی بر صورتده کوریله‌جکی اوزره) نظام فطرت بشریه‌نک ترجمه‌سی ، لسان قوانین طبیعی‌نک ترجمانی اولان شریعت اسلامییه بی محافظه‌یه چالیشمق واجب اولمازی ؟

مادام که اورته‌ده بزنی اوقانون لاهوتینک اوامرندن تبعید ایدن ، نواهیسنه یا قلاشدیران بر علتک وجودینی کورویورز ؛ اوحالده کندی علیهمزه قالدهرق او داهیه‌یه معین اولمقدن ایسه اسباب ظهورینی ، منشئی طریق سداد و حکمت ایله آراشدیرمق بزم ایچون اک موافق بر حرکت دکلیدر ؟

(المرأة الجدیبه) مؤلفی دیورکه : « مملکتزده کی ارباب قلمک اورته‌یه چیقه‌رق بو کونکی حالزندن ، بونک زمان کچهرک ایلریده واره‌جنی طوردن مشتکی اولملری کذلک آوروپاده ازدواجک آزماسندن ، قادینلرک ارکک ایشلریله اشتغالندن طولایی سرزده ظهور اولان وقایعی مقام استشهادده ایراد ایله‌ملری بزجه بر فائده‌یی مفید اوله‌ماز . زیرا بوکی شکایتلرک حادثات عالمک طرز جریان اوزرینه هیچ بر تأثیری اوله‌یلک ممکن دکلدر . ذاتاً اگر حالک دکیشمی ایچون شکایت کفایت ایده‌یدی او زمان ایشلر پک قولای اولوردی . »

پک اعلا مادام که ایش بویله در . شکایتدن ده هیچ بر فائده‌یوق ، یا مؤلف جنابلری قادینلرک حالرنده کی فنالقدن نیچون شکایت ایدیورلرده بونک تبدیلی توصیه‌ده بولونیورلر ؟ اگر عقلای عالم کی کندیلری ده ازدواجک آزماسنی ، قادینلرک ارکک ایشلریله اوغراشمی برفساد اجتماعی اوله‌رق تلقی ایدیورلر سه نهدن بوندن شکایت ایتمیورلر ، محو وتلافیسی یولنده چالیشمیورلرده بالعکس بوحالک هنوز بزده کی دأثره‌سنک طارلفندن مشتکی اوله‌رق توسعنه سعی ایدیورلر ؟

بر مملکته کیروبده اوراده تطهیرات صحیه‌نک فقدانندن ، اسباب انتانیه‌نک کثرتندن طولایی ویا میقروبلرینک اهالی بی آله‌یلدیکنه استیلا ایتمکه اولدینی کورن بر طبیعت بوحاله قارش عهده‌سنه ترتب ایدن وظیفه نهدر ؟ ناسه اومرضی تولید ایدن میقروبلرک تأثیراتنه عرض انقیاد ایله نصیحت ایلکمیدر ؟ یوقسه خسته‌لنک شدتی تعدیل ایچون اورته‌ده کی مغل صحت سردارلرک ازاله‌سنی توصیه ایتکمیدر ؟ اگر نصیحتک خلقی حفظ صحته تشویق خصوصنده هیچ فائده‌سی یوقسه اونلره امراضی سودیرمک خصوصنده بر تأثیری اولماق ده‌طبیعیدر . ینه مؤلف دیورکه : « حقیقته امتک اوزرنده تأثیری کوریلن اک مهم عامل ، مؤثر ینه امتک حالت اقتصادی‌سندن عبارتدر . فقط شایان تأسفدرکه بوحالک اوزرنده اجرای تصرف ایتک ، اونی استثنی کی

مستحقانه تأدیه ایلک . امانتله خیانت ایتیک . نصل که آیت اخراده تصریح وار : [یا ایها الذین امنوا لا تخونوا الله والرسول ...] امانته خیانت ایتیک ، الله ورسولنه خیانت ایتیکدر .

« امانت » فی الاصل مصدر در ، فقط بوراده اسم اولهرق ایراد بیورلمشدر ، « مؤتمن به » معناسنه ، بوکابناء جمع صیغه سیله وارد اولمش . مصدر لر جمعلمنز ، فقط اسم قیلنجه اسمیتنه رعایه جمعلمنز ، ایشته نه قدر سزه امنیت ایدیش ، تسلیم ایدیش ، ذمتکزه ایداع ایدیش وظائف وارسه جمله سنی حسن استعمال ایدک .

فخر رازی دیور : بوامانة الله اوج قسمه تقسیم اولنور . امانة الله رعایت ایتیکه و جوبنه دائر برچوق احادیث ، برچوق آیات قرآنیه وار ، از جمله [انا عرضنا الامانة على السموات والارض ...] ، [والذین هم لاماناتهم وعهدهم راعون] مؤمنلر اول کیمسه لر در که هر برامانترلی ، عهدلرینی حسن رعایتله ، شرائطنه صراعاتله ایفا ایدرلر .

امانت اوج قسمه تقسیم اولنور : بر قسمی قول ایله ربی بیننده ، بر قسمی هر قولک عباد الله قارشی بورجلری ، وظائفی .. بر قسمی ده هر کسک کندی نفسنه قارشی اولان وظائفی . بونلرک جمله سنی امانته داخلدر . شمدی جناب حقه قارشی وظائفمز نه در ؟ . الله ایله قول بیننده اولان امانت لری تعداد وتفصیل قابل دکل . اول درجه واسع در . نه قدر مأموربه اولان شیلر وارسه جمله سنی ایفا ایتیک ، منهی عنهلری ترک ایتیک ... هپسی بو قسمده داخلدر . آبدستدن طوت ، اوروج ، حج ، زکات ... هپسی امانة الله در . ابدسته ، غسله دقت ایتیک ، دائماً پاک اولهرق کزیمک ، مؤمنک برنجی وظیفه سی در . اوروج امانت در و برسر در قول ایله الله بیننده . هرکسه قارشی خلافی ده کوستریلیر ، ریا کارلق ده ایدر قول . فقط الله عالم السر والخطایادر .

بتون اعضا وجوارح امانة الله در ، هپسی حسن استعمال ایله مأمورز . کوزمزله حلال اولان شیلره باقه جفنز . نظر استحقار ایله فقرايه باقايه جفنز . قولانغزله حرام شیلری دیکله میه جکزه ، مشروع اولمایان شیلره ، قولاق آصمایه جفنز . لسانغزله طوغروبی سویلیه جکزه . کذب دن لسانغزی محافظه ایده جکزه . حتی مالا یعنی دن ، لزوم سنز شیلردن چکنه جکزه . چونکه مالا یعنی به لسانی آیشدیرمق فناشی .

[وهل یکب الناس فی النار علی مناخرهم الا حصائد السنتهم] اکثر ناسک برولری اوزرینه نار جحیمه دوشمسی ، عذب قیلنسی ، حصائد السنه سیبیله در . یعنی لسانیله کسب ایلدیکی سینات بویله باعث دخول نار اولور . انسان لسانی محافظه یه اعتنا ایتلی . چونکه سوکرا دنیا ده ، آخرتدهه موجب فلاکتی اولور .

« امانت اه » بتون تکالیف الهییه ، جمله سنی جامع اولدقدن سوکرا نه یدهه شمولی قطعی در ؟ عباد الله قارشی وظائفه . مثلاودیه لری رد ایتیک ، برامانت ، برودیه بولنورسه صاحبی ایستینجه کندیسنه ، وفات ایتیش اولورسه وارثلرینه تسلیم ایتیک لازمدر .

فخر رازی تفسیر ایدییور تفسیر کیرنده : ودایی رد ایتیک ،

صورته چویرمک کیمسه نیک دست اقتدارنده دکلدر .

یک اعلا املرک احوال اقتصادی لرینی استنبان صورته اداره ایتیک قولای دکسه یا اولنرک حالت اجتماعی لرینی ، حالت اخلاقی لرینی اداره ایتیک نه قدر ده کوج اولمق ایجاب ایدر ؟ بونکله برابر اگر بو حالت اقتصادی مؤثرات ارشادک ، اصلاحک تأثیریله قابل تبدل دکسه یا نهدن بو عالم متمدنه علمای اقتصاددن مرکب بویله برجم غفیر میدانه چقیور ، نهدن بو جماعتک منسوب اولبقلری اقوام بونلرک مباحث علمیلرینی صوصامش بر آدمک صویه کوستردیکی اشتیاقی اگدیرر بر شوق ایله تلقی ایدییور ؟ اگر اوروپا لیره امتثال بزم ایچون مطلقا لازم ایسه نهدن بزده او اقتصادیون کی خلقی اشکال معیشتک الک موافقنه ، الک سالنه ، الک کوزلنه سوق ایتیک طرفنه یاناشیمه لمده اولنره فسادات اجتماعی نیک دنیسیله عمل ایتلرینی توصیه ایدهلر ؟

ترجمی : محمد عاکف

مَوْلَاعِظًا

محرری :
سپروزی ح . اشرف ادیب

محرری :
مناسرتلی اسماعیل حق افندی

درس ۴۸ : ۱ اغستوس ۲۲۴

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم . بسم الله الرحمن الرحيم

[إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا] صدق الله العظيم .

[ان الله] علی التحقیق الله تعالی ...

(الله) اسم شریفی ، اعظم اسماء الهیه در . اسم اعظم اولسنه جمله علمانک اجاعی وار . چونکه هم صفات علیه جلالیه وقهریه ، هم صفات جلیله جالیه واکرامیه ... جمله سنی مستجمع اولان ذات واجب تعالی حضرت لرینه علم خاص در . « الله » اسم شریفی ذات الوهیتیه موضوع . اسم خاص اولدینی ایچون هم صفات جلالیه یی ، هم صفات جالیه یی مستجمع در . دیکر لری ایسه یالکزه برصفته دلالت ایتیکده در . بوراده ده زیاده اعتنا ایله ، یک زیاده تأکید ایله افاده و اشعار ایچون « الله » اسم شریفی ذکر قیلنمش در .

[ان الله] علی التحقیق الله جل جلاله [یا امرکم] سزک جمله کزه امر وفرمان بیورور ...

امری خبر صورتیله بزه افاده بیورمسی ده آریجه برتأکیددر بلاغجه . « شویله یا بکزه ! » دیمور ، « الله سزه امر ایدییور ، بیور بیور ، رب ذوالجلالکزه ، الوهیتیه مفرد معبود بی مثالکزه سزک جمله کزه امر وفرمان بیور بیور . » نه بی ؟ ایکی شیئی . نه قدر احکام سبحانیه وارسه هپسی بونده داخل در .

اولا : [ان تؤدوا الامانات الی اهلها] هر براماتی اهلنه ، صاحبنه ،